

Vastaus kirjalliseen kysymykseen oppilaiden kännyköiden keräämisestä koulupäivien ajaksi

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Timo Heinosen /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 723/2022 vp:

Onko hallitus valmis muuttamaan lainsäädäntöä niin, että puhelimien jättäminen koulun päätöksellä kännykkäparkkiin olisi mahdollista koulupäivien ajaksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Jotta perusoikeutena turvattu oikeus opetukseen toteutuisi asianmukaisesti, tulee oppilailla olla työrauha. Tämä edellyttää puuttumista oppilaiden häiritsevään käyttäytymiseen, myös silloin, kun se tapahtuu puhelimia tai muita mobiililaitteita käytettäessä. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Lisäksi laissa säädetään oppilaan velvollisuudesta suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyä asiallisesti. Asiallisen käyttäytymisen vaatimusta voidaan täsmentää koulun järjestyssäännöissä.

Turvatussa oppilaiden oikeutta opetukseen ja turvalliseen opiskeluympäristöön joudutaan punnitsemaan myös muita oppilaille kuuluvia perusoikeuksia. Perustuslaissa jokaiselle taattu omaisuuden suoja koskee myös oppilaiden puhelimia. Lisäksi mobiililaitteiden käytön rajoittamista tulee harkita sananvapauden sekä puhelun tai muun luottamuksellisen viestin suojan näkökulmasta.

Perusopetuslain mukaan opetuksen järjestäjän tulee edistää kaikkien oppilaiden osallisuutta ja huolehtia siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus osallistua koulun toimintaan ja kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä oppilaiden asemaan liittyvistä asioista. Kaikille oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua järjestyssääntöjen valmisteluun. Tämä myös sitouttaa oppilaita sääntöihin ja tekee ne tunnetuiksi oppilaille. Ennen järjestyssääntöjen hyväksymistä tulee kuulla koulun oppilaskuntaa. Järjestyssäännöissä ja muissa järjestysmääräyksissä opetuksen järjestäjä ja koulu yhdessä huoltajien ja oppilaiden kanssa voi antaa kouluyhteisön turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä käytännön järjestelyistä ja asianmukaisesta käyttäytymisestä myös puhelimien käytön osalta koulupäivän aikana. Monilla opetuksen järjestäjillä ja kouluilla onkin sovittuna yhteisesti laaditut pelisäännöt puhelimien käytöstä.

Järjestyssäännöissä ei voida kokonaan kieltää puhelimien käyttämistä koulualueella, mutta mobiililaitteen opetusta tai oppimista häiritsevä käyttö oppitunnilla voidaan kieltää. Myös puhelien häiritsevään käyttöön välitunneilla voidaan puuttua. Jos mobiililaitteiden käyttöä koulupäivien aikana rajoitetaan, on koulun varmistettava, että oppilaalla on mahdollisuus pitää tarvittaessa itse yhteyttä huoltajaansa kiireellisissä asioissa.

Perusopetuslain mukaan rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta sellainen esine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista. Jos oppilas ei opettajan pyynnöstä huolimatta laita häiritsevää puhelinta pois tai anna sitä opettajalle, voi opettaja ottaa puhelimen oppilaalta. Lisäksi mobiililaitteiden epäasialliseen käyttöön ja järjestyssääntöjen rikkomiseen voidaan kouluissa puuttua perusopetuslaissa säädetyillä kurinpitokeinoilla.

Perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan oppilaita ohjataan ja kannustetaan omatoimiseen ja kriittiseen tiedonhankintaan ja heille annetaan valmiudet sitä edellyttävän tieto- ja viestintäteknologian käyttöön. Myös perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet lähtee siitä, että kaikilla oppilailla tulee olla mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Mobiililaitteiden käytön harjoittelu on osa opetussuunnitelmien mukaista opetusta. Lähtökohtana on, että opetuksessa käytetään koulun laitteita, mutta myös oppilaiden omia mobiililaitteita voidaan käyttää huoltajien kanssa sovittavilla tavoilla oppimisen tukena. Puhelimien opetuskäytöstä oppitunnilla päättää opettaja.

Helsingissä 17.2.2023

Opetusministeri Li Andersson

VN/3311/2023-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: